

DEBAT RAAD VOOR DE FINANCIËLE VERHOUDINGEN OVER DE PRIJS VAN WATER

“Geen alternatief voor financieringswijze van het waterbeheer”

Het kabinet wil de invoering van één waterketentariaf, waaruit zowel de waterzuivering als de riolering en het drinkwaterverbruik wordt bekostigd. Het waterbeheer moet door de waterschappen worden uitgevoerd, maar de heffing moet efficiënter en eenvoudiger. Daartoe is het Interdepartementaal BeleidsOnderzoek (IBO) Waterbeheer uitgevoerd. De uitkomsten hiervan - voorstellen om de financiering te veranderen - waren vanaf het verschijnen omstreven. Ook nu bestaat nog geen consensus over de wijzigingen van de financieringsstructuur. De Raad voor de Financiële Verhoudingen (RFV) hield op 23 februari een bijeenkomst in Arnhem onder de titel ‘De prijs van water: wie betaalt de rekening?’ Tijdens dit symposium werden de meningen gepeild en suggesties gevraagd over een eventuele nieuwe financieringsstructuur. De meningen bleken sterk verdeeld. Het IBO kwam er niet goed uit. Een aantal sprekers stelde dat het huidige financieringsstelsel niet perfect is, maar dat er geen beter alternatief in zicht is.

De Raad voor de Financiële Verhoudingen is een onafhankelijk adviesorgaan voor regering en parlement over de verhouding tussen rijksoverheid en decentrale overheden. De RFV wil de uitkomsten van het symposium mede verwerken in haar jaarrapport 2005, dat in april of mei moet verschijnen.

Het symposium moest dan ook antwoorden opleveren op vragen als: Leiden de gemaakte keuzes tot efficiëntere uitvoering van taken, tot meer transparantie en betrokkenheid van burgers? Worden de lasten eerlijk(er) verdeeld tussen (categorieën) burgers? Waarom zouden decentrale overheden de hoge ambities van Europa en/of de rijksoverheid moeten financieren?

Prof. mr. De Kam van de Rijksuniversiteit Groningen had geen goed woord over voor het IBO-onderzoek en de kabinetsvoorstellen. Hij constateerde dat er inderdaad een probleem is, dat mede ontstaat doordat de komende jaren veel investeringen nodig zijn om het watersysteem op orde te krijgen én om te voldoen aan de (kwaliteits)eisen uit de Kaderrichtlijn Water. Na een opsomming van de voor- en nadelen van centraal of decentraal beslissen en een opsomming van voor- en met name nadelen van de waterketen concludeerde De Kam dat het huidige systeem, waarin het (regionale) watersysteem bekostigd wordt uit de waterschapshoofden, het beste is. Ook toen een gedeelte

van de aanwezigen hem beschuldigde van conservatisme bleef hij bij het standpunt ‘don’t fix it if it ain’t broke’.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft haar standpunt over de financiering duidelijk gemaakt in de publicatie ‘Baas in eigen buis’. Geen waterketenheffing, maar een verbreed rioolrecht waaruit de gemeentelijke watertaken betaald moeten worden. In dat opzicht leverde de inleiding van mr. ing. Van Tilborg, directeur van de VNG, geen verrassingen op. Ook het verhaal van Sybe Schaap, voorzitter van de Unie van Waterschappen, was niet nieuw. De Unie pleit voor het intact laten van het huidige stelsel van heffingen, waarbij de samenwerking met andere waterbeheerders, zoals provincie en gemeente, verbeterd kan worden. Dat zou dan meteen tot een kostenreductie voor burgers kunnen leiden.

Opvallender was de omslag die Peter van Rooy, directeur Accanto, voorzitter van de Waterbond en één van de opstellers van het IBO-rapport, gemaakt leek te hebben. In zijn verhaal, dat uit tien stellingen bestond, pleitte hij ervoor dat de gemeenten, de provincies en de rijksoverheid de verantwoordelijkheid voor het waterbeheer zouden moeten nemen. Maar omdat geen garantie bestaat dat zij de juiste prioriteit aan het waterbeheer geven, blijven waterschappen

als overheid noodzakelijk. En in zijn ogen is de huidige waterschapshoofden de enige mogelijkheid, een soort minste van alle kwaden. Deze heffing zou gebaseerd moeten worden op de OZB-waarde (“droge-voetenheffing”).

Hij noemde het kabinetsbesluit voor de invoering van één waterketentariaf maar het laten voortbestaan van de huidige structuur een “gemiste kans van een kabinet dat niet durft.”

Lastendruk

Juist omdat de RFV verschillende meningen wilde horen, was veel tijd gereserveerd voor reacties uit de zaal. Die waren er ook, maar het is de vraag of de Raad uit de voeten kan met de gepolariseerde meningen. Ook een rapport van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), dat tijdens het symposium werd gepresenteerd, is niet onverdeeld enthousiast over de waterketenheffing. Het rapport ‘Gevolgen van ontwikkelingen in de waterketen voor de lastendruk van huishoudens’ laat zien dat huishoudens sowieso te maken krijgen met een verhoging van de kosten voor water. Het gaat dan om een verhoging van tussen de 1,5 en 3 procent per jaar tot 2010. De invoering van één waterketenheffing leidt tot een lastenverschuiving tussen de huishoudens, afhankelijk van de grootte van het variabele deel. Bij een lage variabiliteit zullen éénpersoonshuishoudingen erop achteruitgaan, bij een hoge variabiliteit grote gezinnen. Het rapport geeft als advies om te kijken naar alternatieven voor de waterketenheffing en is daarmee een steun in de rug van tegenstanders van deze heffing. Verder adviseert het COELO om de waterketenheffing, als deze toch ingevoerd wordt, niet gelijktijdig met andere lastenverhogende maatregelen in te voeren. Dat zou voor individuele huishoudens tot zware lastenverhogingen kunnen leiden. ◀

Digitale foto's

Als u foto's digitaal wilt doorsturen naar de redactie, neem dan eerst contact op. De resolutie van de foto's moet namelijk minimaal 300 dpi bedragen op de ware grootte in het tijdschrift. Foto's doorsturen met een lagere resolutie heeft geen zin. De beeldschermresolutie van foto's bedraagt meestal slechts 72 dpi.

Gebruik van het programma Powerpoint voor grafisch materiaal wordt afgeraden!